

Н.В. Дегтярьова
кандидат педагогічних наук
Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка
м. Суми
nelya-d@yandex.ua

ДО ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ЕСЕ З МЕТОЮ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО УЧИТЕЛЯ ІНФОРМАТИКИ

Активне упровадження змін у освітній процес підготовки майбутніх учителів триває постійно. Відбувається удосконалення методів та форм роботи зі студентами, змінюється наповнення програм та змісту освіти. Формування всебічно та гармонійно розвиненої особистості учителя є одним з завдань освітнього процесу у вищих навчальних закладах. Учні цінують та поважають учителя сучасного та активного. І їм важливо чи розуміється учитель на сучасних досягненнях, чи є він активним учасником життя. Це впливає також на авторитет педагога. Особливо це актуально для вчителя інформатики. Обізнаність про сучасні тенденції розвитку інформаційних технологій, досягнення наукового прогресу, а також особиста думка учителя про популярну книгу, он-лайн іграшку та інше формує ставлення до учителя як до професіонала, і як до людини. Уміння висловлювати цікаво думки, підтримувати діалог є важливою характеристикою особистості учителя. І тому актуальним напрямом сучасних досліджень є комунікативні компетентності студентів педагогічних спеціальностей. Це підтверджується увагою науковців до дослідження вказаної проблеми [1;2;4;5]

Комунікацію розуміють як процес обміну фактами, даними, ідеями тощо між двома або більше особами. Заболоцька Л.А. зазначає, що добре розвинені комунікативні вміння учителя важливі для створення оптимального педагогічного клімату [2, с. 90]. Тому такі види діяльності як діалог, дискусія та есе є способом розвинути у студентів уміння спілкуватися з колегами та учнями різних вікових категорій. Есе, як відомо, призначено для вираження власних думок з певної проблеми, враження з конкретного питання, при цьому може не бути вичерпного трактуванням всієї теми [3, с. 242].

З огляду на вищесказане досить корисним є створення есе на певну тематику майбутніми учителями інформатики. Магістрантам на заняттях з «Методики навчання інформатики» пропонувалось завдання: створити есе на певну тематику після ознайомлення з сучасними художніми фільмами, науково-популярними чи художніми літературними творами. Есе припускає суб'єктивну точку зору, оригінального висвітлення питання, вираження емоцій [5, с. 7]

Завдання містило від 3 до 7 варіантів. Після висловлення власної думки у вигляді есе передбачалась дискусія між учасниками освітнього процесу. Варіанти завдання пропонувались такі:

Варіант 1. Прочитати книгу Торвальда Лінуса «Just for Fun». Висловити своє ставлення щодо змісту книги. Бути готовим відповідати на запитання. (Книга містить автобіографічну розповідь Торвальда Лінуса про створення вільно поширюваної операційної системи).

Варіант 2. Знайти матеріал, опрацювати його, описати та розповісти про 3 останні новинки у пристроях, висловити своє ставлення щодо необхідності таких пристроїв. Бути готовим відповідати на запитання. (Такими пристроями на сьогодні є 3d ручка, AR – окуляри віртуальної реальності, 3d принтер, проектор, вміщений у планшетах та смартфонах, тощо).

Варіант 3. Прочитати книгу Макса Кедрука «Бот». Висловити власну думку щодо можливих наслідків розвитку інформаційних технологій та їх використанні у різних сферах.

Варіант 4. Висловити думку щодо художніх фільмів «Нерв», «Пробудження» (2016 року) з точки зору використання інформаційних технологій у можливому майбутньому та залежності сучасної молоді від соціальних мереж та он-лайн ігор.

Написання есе сприяло формулюванню власної думки, розвитку уміння підсумовувати та узагальнювати отриману інформацію. Обговорення вказаних тем викликало серед магістрантів досить емоційну дискусію. Виконавши один з варіантів, вони зацікавлювались іншими. Таким чином демонструвався спосіб зацікавлення учнів переважно старших класів, а також висловлювалися припущення щодо їх виховання відповідальності за власні вчинки та цінності життя. Обговорення на тему застосування такої форми роботи у школі також викликало дискусію з методики навчання учнів інформатики. Одностайною була думка магістрантів про те, що така форма роботи корисна, цікава, необхідна для учнів різних класів. Також було висловлено зауваження щодо необхідності відповідально підходити до вибору тем для учнів, враховуючи їх вікові особливості.

Підсумовуючи сказане, зауважимо, що уміння визначати головне, здійснювати аналіз та порівнювати, виділяти причинно-наслідкові зв'язки, робити висновки та передбачати наслідки прийнятих рішень є компонентами професійної комунікативної компетентності педагога. Спілкування учня з учителем не обмежується уроком. І школяру цікаво дискутувати з учителем. Найбільш часто

школярі звертаються з приводу переглянутого художнього фільму. Особливо популярним сюжетом сучасних художніх фільмів є припущення щодо можливих напрямків розвитку інформаційних технологій. І саме від учителя інформатики учні чекають роз'яснення і власного трактування змісту. Правильно сформульований висновок сприяє вихованню у учнів адекватного та об'єктивного сприйняття дійсності та можливого майбутнього.

Література

1. Височан З. Ю. Формування комунікативної компетенції студентів в умовах професійного спілкування / З. Ю. Височан // Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського : Педагогічні науки. - № 2 (49), травень 2015. – С. 19-23
2. Заблоцька Л.А. Педагогічні умови формування комунікативних умінь учителя [Електронний ресурс] / Л.А. Заблоцька // Науковий вісник мелітопольського державного педагогічного університету. – С. 87-92 – Режим доступу: <http://lib.mdpu.org.ua/nvsp/BAK77/14.pdf>
3. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Р.Т.Гром'яка, Ю.І. Коваліва, В.І. Теремко. - К.: В.Ц. «Академія», 2006.- 752с.
4. Ошега З.С. Формування інформаційної компетентності учнів на уроках інформатики : доповідь на районному семінарі-практикумі вчителів інформатики [Електронний ресурс] / З.С. Ошега. - Режим доступу: <http://petrove-petr-rmk.edukit.kr.ua/Files/downloads/%D0%92%...A4.pdf>
5. Як написати успішне есе: Методичні рекомендації до написання есе [Електронний ресурс] / Укл. Шендеровський К.С.- Ін-т масової комунікації при КНУ імені Тараса Шевченка - Режим доступу: [\(10.09.09\).- 35 с. С 7](http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=book.index&book=46)

Анотація. Дегтярьова Н.В. До питання застосування есе з метою розвитку комунікативності майбутнього учителя інформатики. У роботі обґрунтовано актуальність застосування есе як одного з методів формування комунікативної компетентності учителя інформатики. Оскільки інформаційні технології у учнів викликають зацікавлення, то від уміння спілкування учителя з учнями в позаурочний час залежить його авторитет. Наведено приклади тем для есе. Описано результати та загальне враження магістрантів при виконанні вказаних завдань. Автор зауважує про необхідність виховання у учнів відповідальності за власні вчинки, правильного сприймання впливу соціальних мереж, безпеки залежності від думки інших учасників.

Ключові слова: есе, комунікативність, урок інформатики, методика навчання інформатики

Аннотация. Дегтярева Н.В. К вопросу о применении эссе с целью развития коммуникативности будущего учителя информатики. В работе обосновано применение эссе с целью формирования коммуникативной компетентности учителя информатики. Поскольку информационные технологии вызывают заинтересованность у учащихся, то от умения учителя общаться вне уроков часто зависит его авторитет. Наведены примеры тем для эссе. Описаны результаты и общее впечатление магистрантов при выполнении указанных заданий. Автор обращает внимание на необходимость воспитания у учащихся ответственности за собственные поступки, правильное восприятие социальных сетей, опасности зависимости от мнения других участников.

Ключевые слова: эссе, коммуникативность, урок информатики, методика обучения информатике.

Summary. Fullname. To the question on the application essays with the purpose of development of communicativeness of future teachers of Informatics. This work suggests the use of essays with the purpose of formation of communicative competence of teacher. Information technology evoke interest in students. There is examples of topics for essays. The author shows the results and the overall experience of graduate students when performing these tasks. The author focuses on the need to teach students responsibility for their own actions. The correct perception of social networking, the risk of dependence on the opinions of other participants is important.

Key words: essays, communication skills, science lessons, teaching methods of Informatics